

ANA TOD
NAJMRAČNIJI
MESEC

Prevela sa engleskog:
Ksenija Prodanović

PLEJLISTA:

- „What We Had“ – Sody
- „Falling“ – Harry Styles
- „Possibility“ – Lykke Li
- „Little Did You Know“ – Alex&Sierra
- „July“ – Noah Cyrus
- „Little Bit of You“ – Kevin Garrett
- „Idfc“ – *Blackbear*
- „Poser“ – Grace WanderWaal
- „Lost On You“ – Lewis Capaldi
- „Before You Go“ – Lewis Capaldi
- „Hollow“ – James Smith
- „Lost Without You“ – Freya Ridings
- „The Light“ – *The Album Leaf*
- „Lie“ – *NF*
- „Love in the Dark“ – Jessie Reyez
- „When the Party’s Over“ – Billie Elish
- „Watch“ – Billie Eilish
- „Rest“ – Minke
- „The Other (Stripped)“ – Lauv
- „Unspoken“ – Aaron Smith
- „Can We Kiss Forever?“ – Kina, Adriana Proenza

*Svima koji su se ikada osećali izgubljeno,
dozvolite mi da vam pomognem da se pronađete.*

POGLAVLJE JEDAN

Kejl, 2019.

Oči su me bolele od mora crne odeće. Već dugo nisam bio u uniformisanom društvu. Toliko sam se navikao na kamuflažnu odeću koju sam godinama nosio, čak i kada sam napustio vojsku, da je i dalje nosim i kao civil. Ponekad mi nedostaje taj osećaj da ne moraš da biraš šta ćeš da obučeš svakog dana. Kada sam izvukao jednu sveže osušenu jaknu iz mašine za sušenje, setio sam se maskirne jakne koja je bila toliko ukrućena od peska i prljavštine da je škripala dok smo satima marširali pod vrelin suncem Džordžije. Rukom sam posegao za pločicama ispod majice.

Ja nisam jedan od *onih* vojnika koji ih nose kao neku ponosnu dekoraciju ili da bi dobili besplatno piće u lokalnim barovima. Nosim ih jer me težina metala na grudima drži na zemlji. Verovatno ih nikada neću skinuti.

„Pomalo je hladno ovde“, rekla je mama. Ubacio sam pločice ispod majice i spustio ruke u krilo.

„Hoćeš moju jaknu?“, pitao sam je. Odmahnula je glavom.

„Moraju da rashlade telo“, čuo se poznati glas.

„Vidim da si i dalje jebeni bolesnik.“ Ustao sam i zagrlio Silvina. Bio je mnogo mršaviji od kada smo se poslednji put videli.

„Ni ti se ne menjaš.“ Udario me je po mišići.

Mama ga je sa neodobravanjem pogledala. „Prestani sa tim.“ Udarila ga je nešto jače nego što je on mene.

„Koliko li sam samo puta to čuo?“ Silvin ju je zagrlio i ona se nasmešila.

Dopadao joj se uprkos činjenici da je bio neprijatni seronja sa sirovim smislom za humor. Njegov uvrnuti humor nam je pomogao da sa smehom preguramo najmračnije trenutke i meni se uvek dopadao.

„Kako si, čoveče?“ Pitao sam ga to opušteno iako znam da pati više od svih ostalih u crkvi. Kao onda kada sam ja bio poslednji.

Pročistio je grlo i trepnuo crvenim očima. Uzdahnuo je pre nego što je odgovorio. „Dobro sam, ovaj, dobro sam. Radije bih bio u Vegasu i kockao se sa porno zvezdom i *njenim* novcem“, nasmejao se nezgrapno.

„A ko ne bi?“, našalio sam se, pažljivo, da ga ne opteretim dodatno. Ponekad je bolje ostati na površini gde možeš da budeš otupeo.

„Sedi pored nas. Ili imaš svoje mesto?“, pitao sam ga.

„Ovo nije jebeni koncert, Martine“, nasmejao se i seo pored moje mame.

Silvinov uvrnuti smeh je samo senka sreće i maskirao je duboku tugu koja se osećala u celoj crkvi. Tavanica je bukvalno okapavala od tuge. One vrste koja vas preplavljuje i nikada ne nestane. Koja se vidi. Težina svega što nosite kola vašim venama i leži vam na grudima.

Silvin je uzdahnua i teško se zavalio na drveni naslon, u pokušaju da se malo rastereti te težine. Zurio je napred, izgubljen u nekom sećanju koje nikako da nestane i koje mu uskraćuje svaku šansu za mir. Premlad je da izgleda tako staro. Drastično je ostario od onda kada smo ga zvali „Bebi Fejs“ otežući po južnjački. Iz Misisipija je i u prvoj turi je izgledalo kao da mu je petnaest. Sada izgleda starije od mene.

Bebi Fejs je odrastao od onda kada je izgledalo kao da po licu ima sirove komadiće tunjevine koja je pala s neba. Bila je potrebna još jedna eksplozija da shvatim užasnu činjenicu da komadi koji padaju s neba nisu riba već ljudsko meso. Bio sam toliko blizu da je prst sa burmom pao na vrh moje čizme. Džonsonovo lice se promenilo kada se okrenuo i shvatio da njegov saborac Koks više nije tu. Video sam kako se plamen u njegovim očima gasi dok je potezao oružje i nastavio dalje. Nikada ga nije pominjao i sedeo je nem dok je Koksova trudna udovica plakala na sahrani.

Kad malo bolje razmislim, ni ova sahrana nije drugačija.

Potražio sam sat. Zar ne bi trebalo da počne? Želeo sam da završim sa ovim pre nego što se setim zašto sam uopšte ovde. Sve sahrane su iste.

Bar u vojsci. Poslednji put sam van vojske na sahrani bio kao klinac. Od kada sam završio osnovnu obuku, bio sam na barem deset sahrana. To je deset puta da sam sedeo tiho na drvenoj klupi i gledao lica vojnika koji zure napred, usta skupljenih u tanku, izvežbanu liniju. Deset puta sam slušao šmrckanje dece koja ne razumeju život, a kamoli smrt, sklupčane kod nogu roditelja. Deset puta je taj jecaj presekao okupljene. Srećom, samo je polovina imala porodice, pa je to bilo samo pet supruga koje jecaju i čiji su životi uništeni i zauvek promenjeni.

Često sam se pitao kada će pozivi prestati. Koliko godina treba da prođe da prestanemo da se viđamo ovako? Da li će se ovo nastaviti i kada budemo matori? Da li će Silvin doći na moju ili ću ja ići na njegovu sahranu? Uvek sam dolazio, kao i Džonson, koga sam video krajičkom oka. I Stenson, koji sad drži novorođenog sina. I dalje je u vojsci, ali čak i mi koji više nismo u redovnoj vojsci dolazimo. Odleteo sam u Vašington na sahranu tipa koga sam jedva poznavao, ali koga je Mendoza voleo.

Ima više ljudi nego inače. Sa druge strane, ovog vojnika su više voleli nego većinu nas. Nisam želeo da mislim o njegovom imenu, niti da ga izgovorim u sebi. Nisam želeo to sebi da radim, ni mami koju sam pokupio u Riverdejlju i povezao. Uvek ga je volela. Svi su ga voleli.

„Ko je ona gospođa tamo?“ Zakašljala se prsta uperenog ka ženi koju nisam prepoznao.

„Pojma nemam, mama“, prošaputao sam.

Silvin je držao progonjene oči zatvorenim. Skrenuo sam pogled sa njega.

„Sigurna sam da poznajem tu ženu“, bila je uporna.

Muškarac u odelu izašao je na pozornicu. Mora da je vreme.

Prekinuo sam je. „Mama, počinje.“

Pokušao sam da pronađem Karinu, sigurno je stigla do sada. Mama se ponovo zakašljala. U poslednje vreme sve više kašlje. Vuče taj kašalj već dve godine, možda i duže. Ponekad nestane, kao nagrada za to što je ostavila cigarete. Ponekad je vlažan i tada progundā da bi, kad je već

tako, mogla i da zapali marlboro. Pola života sam se svađao sa njom, još od kad sam kao desetogodišnjak čuo lekara kako joj govori da će ostati bez plućnog krila ako ne prekine. Gledam je kako maramicom pritiska usne, kašljući dublje. Na sekund je zatvorila umorne oči, a onda ih je ponovo otvorila i zurila prazno u cvećem pokriven kovčeg. Zatvoren, naravno. Niko ne želi da ova deca gledaju neprepoznatljivo telo.

Jebote, moram da prekinem. Sa lekarima koji su pokušavali da me srede proveo sam bog zna koliko sati da biste pomislili da znam da se zaštitim od tih misli. Te tehnike kojima su nas učili nikad ne funkcionišu. Tama je i dalje tu, nepokretna. Možda bi trebalo da kažem vlastima da traže refundaciju za moju terapiju? Platili su je, kao što je i trebalo, ali da li je pomogla? Očigledno nije. Ni Silvinu ni meni, ni lešu u kovčegu na pozornici.

„*Odbrojavajte*“, tako su mi preporučivali kada bih počeo ovako da razmišljam.

„*Odbrojavajte i mislite na nešto što vas čini srećnim ili mirnim. Osetite da stojite na zemlji, znajte da ste bezbedni*“, ponavljali su.

Ja mislim na *nju* kada mi je potreban mir. Radim to od momenta kada sam je upoznao. To potraje dok se ne vratim u realnost i onda poželim da kaznim sebe zbog činjenice što ona više nije deo mog života. I tada zapadnem u još veći mrak.

Nisam imao vremena da završim moju autoterapiju.

„Počinjemo, pa bih vas zamolio da sednete.“ Glas direktora pogrebnog preduzeća je nežan i ravan. Verovatno ovo radi nekoliko puta nedeljno.

Prostorija je utihnula i sahrana je počela.

Posle službe ostali samo na svojim mestima, dok su se drugi postrojili za poslednji pozdrav. Silvin mi je uhvatio pogled i pokazao na gore, kao da pokušava nešto da mi kaže. Dok sam dizao pogled, neko me je potapšao po ramenu. Lagao bih ako bih rekao da se nisam ponadao da je to Karina. Iako sam siguran da nije.

I naravno, nije bila ona već Glorija, koja je stajala iza mene u crnoj haljini sa belim cvetovima našivenim na top. Mislim da je istu haljinu nosila na svih deset sahrana. Današnji dan je bio jebeno užasan, od jutrošnjeg susreta sa Karinom, preko Silvina do gubitka odličnog stana odmah pored Fort Beninga. A sada je tu i Glorija, koja me uvek podseća na njenog muža.

„Ćao, Glorija.“ Ustao sam sa klupe i zagrlio je.

Zagrlila me je i povukla se. A onda me je ponovo zagrlila.

„Kako si? Brinem za tebe. Ne javljaš mi se više.“ Namrštila se. „Seronjo“, prošaputala je gledajući me pravo u oči.

„Ne stižem glavu da dignem od posla, a znaš i sama da mrzim telefon.“

Zakolotala je očima. „Klincima nedostaješ, okej? I pitaju stalno za tebe.“

Klinci. Kiselina krivice nagrizala mi je grlo.

„I oni meni nedostaju.“ Pogledao sam ka njenim stopalima gde najmlađi obično visi. „Zvaću češće. Seronja sam.“ Nasmešio sam joj se i ona je klimnula glavom, pustivši me ovaj put.

Lanac oko vrata mi je težak. Jedna pločica je moja, druga njegova. Dugujem mu da se ne sklanjam od njegovog gubitka i dugujem mu da budem tu za njegovu decu, kao što sam i obećao.

„Pravi si seronja“, nasmejala se. „Ujka Seronja i dalje mora da ih zove s vremena na vreme.“ Pogledala me je pažljivo. „Nisam te prepoznala od ovoga.“ Dodirnula mi je bradicu.

„Da, pa sad sam slobodan i odlučio sam da se tako i ponašam.“

„Drago mi je. Milo mi je što sam te videla. Makar to bilo i ovde. A ti...“ Pogledala je moju mamu i ona ju je, ne prekinuvši razgovor sa ženom koju je ranije prepoznala, zagrlila i poljubila u obraz.

„Karina dobro izgleda.“ Glorija je sisnula usne i pogledala me u oči. „Uvek izgleda dobro, ali...“

Skrenuo sam pogled kada je zastala.

„Izgleda srećno. To je.“ Nasmešila se.

Glorija je uvek volela Karinu i čuo sam da se i dalje druže, iako sam ja napustio bazu.

Potražio sam njenu kosu. Ponovo je bila smeđa. Ona boja „baš između kestena i čokolade“ kako mi je jednom rekla. To je bila njena boja kada je želela da pokaže da je sabrana i sređena. Kontrola i menjanje boje kose su bili jedan od njenih rituala. Gomila sitnica koje je radila bili su njen način držanja stvari pod kontrolom.

„Da. Drago mi je“, rekao sam. „Video sam je jutros.“

Nije morala da mi kaže da zna. Bilo je jasno iz njenog ponašanja.

„No, jesu li deca sa tobom?“ Promenio sam temu. Ponovo je prevrnula očima i odmahнула glavom.

„Ne. Mama je sa njima u Beningu. Mislim da im je dovoljno sahrana za neko vreme.“

„Svima nama.“

„Tu si u pravu.“

Jedna žena nam je prišla i zagrlila Gloriju. Počele su da pričaju, a kako je mama i dalje razgovarala sa onom ženom, ponovo sam pogledom potražio Karinu. Kako je moguće da je ne vidim? Crkva nije toliko velika. Sa druge strane, ona ume da se utopi u masu, sakrije u gužvi. To je jedna od onih njenih „sitnica“.

Čuo sam da neko pominje Mendozu pored i trudio sam se da ne obraćam pažnju na Gloriju, koja govori *hvala vam* i *dobro sam* iznova i iznova. Saosećao sam sa njom što stalno mora da živi u prošlosti. To je teško mesto za život, a još je teže napustiti ga. Razumem to bolje od većine.

Bio sam izgubljen u mislima kada je glas moje mame presekao prigušene pozdrave i izraze saučesća.

„Mikael, gde ono beše tvoja sestra hoće da ide na koledž?“, pitala je zbunjena uprkos stotinama razgovora koje smo imali na tu temu.

„MIT“, kažem ženi koja stoji pored nje i koju prepoznajem kao Losonovu mamu. Znam da je bolja osoba od svog sina, ali to baš i nije toliko teško. Posle četiri godine u istom vodu i dve ture u Avganistanu,

poznajem Losona bolje od njegove majke. Rat zbližava ljude više od svega, osim smrti. Te dve stvari idu ruku podruku u mom svetu.

„Tako je. MIT. Ona je najpametnija u razredu i ove i prošle godine. Moraće da sačeka još dve godine, ali bi bili ludi da je ne prime.“ Mamina crna kosa ispala je iz šnale koju uvek nosi. Lokne koje sam joj pomogao da napravi jutros sada su se opustile. Sklonio sam joj kosu sa lica.

Uspomena na Karinu kako mi se smeje što sam opekao prste na vreli vikler blesne mi pred očima. Znao sam da je najpažljivija, najnesebičnija osoba koju ću ikada sresti kada mi je ponudila da me nauči kako mami da uvijam kosu, nakon što smo primetili opekotine na njenim rukama. Nekim danima bi joj se ruke toliko tresle da nije mogla sama to da uradi, ali je tvrdoglavo odbijala da traži pomoć.

Ne idem kući onoliko često koliko bi trebalo, ali mama voli da joj uvijam kosu kad dođem. Kaže da ću biti dobar otac. I Karina je to isto rekla, pogledavši me kao da vidi budućnost. Ispostavilo se da nije, a nije ni moja mama pošto se i dalje nada unucima da nastave našu lozu. Slaba je šansa da se to dogodi.

Uzdahnuo sam i bacio po navici pogled na telefon, sve vreme gledajući po crkvi. Sada je praznija, pa će biti laške da je nađem. Na kraju ću ili shvatiti da nije ovde, ili će se pojaviti iz nekog ćoška u kome se krila. Osim ako se nije iskrala, a poznavajući je, sva je prilika da je...

„Ovde sam, Dori.“

Trgao sam se od Karininog nežnog glasa i istovremeno osetio olakšanje.

„Tu si. Svi pričaju o tebi i eto te“, rekla je mama.

Karina je skupila obrve i odmahнула glavom. „Ogovaraju kao i uvek.“

Nasmešila se dok je grlila moju mamu.

Prstima joj je dotakla kosu i skinula šnalu. Delikatnim šakama joj je uvrnula kosu i namestila baš onako kako voli, mnogo bolje nešto što sam ja uradio. Prošle su mnogo toga. Osećam krivicu što moja mama, zbog svega što se dogodilo, više nema Karinu. Za razliku od Glorije,

koja je na deset minuta vožnje udaljena od Karine, moja mama više nikada neće voziti. Bar ne bezbedno.

„Hoćete da izađemo?“, pitala je mamu. „Ovde je pomalo zagušljivo.“ Zeleno oko sevnulo je ka vitražnom prozoru.

Mama je krenula za njom i one su se okrenule i pogledale me kako stojim mirno.

„Pa?“, rekle su u isto vreme.

„Da krenem sa vama?“ Pogledao sam u Karinu.

Uzvratila mi je pogled, blago otvorenih usana, ali ništa nije rekla.

Dok smo kretali, telefon mi je zavibrirao u ruci. Javio sam se i uhvatio Karinin pogled. Ubilački je gledala u telefon, jedan od njenih najgorih neprijatelja. Očekivala je da ću se javiti, kao i uvek, pa sam ga ignorisao i nastavio da je gledam. Prešla je jezikom preko usana i u očima sam joj video da je iznenađena i da na ovo gleda kao na pobedu. Bio je to samo jedan od mojih majstora.

„Hoćemo li?“, pitao sam je odlučan da nastavim sa njenom igrom. Klimnula je glavom i izašli smo dok su crkvena zvona odzvanjala kroz vazduh.